

Agenda

Natuurpunt
zondag 7 juli

- Excursie Smeethof; thema zomerbloeiërs.10.00 u. Smeethof Bocholt.
- Vlinderwandeling Buitenheide Achel. 9.00 u. kerk van Achel-Statie.
zondag 14 juli

Vlinderwandeling Smeethof.14.00 u. Smeethof Bocholt. Einde 16.00 u.
zaterdag 20 juli

Nachtzwaluwtocht Achelse Kluis. 21.00 uur bij de Kluis.
zondag 11 augustus

Natuurhappening met picknick. 14.00 u. Smeethof Bocholt. In-schrijven verplicht: telefoon (03200) 098 46 41 14.Tot 18.00 uur.
zondag 24 augustus

Europese nacht van de vleermuis: nachtelijke wandeling door het kas-teelpark van de Kruisheren.21.00 uur VEN-lokaal, de Eilandjes te Achel.
zondag 1 september

Excursie Smeethof; thema bomen. 10.00 uur Smeethof Bocholt.

Natuurmonumenten
zondag 18 augustus

Excursie Laurabossen, thema natuur-lijk bosbeheer en Schotse hooglanders. 10.00 uur Infopaneel Lozerweg (Zuid-Willemsvaart). Aanmelden via (0031) 045 – 563 03 55.
zondag 15 september

Herfsttijlooswandeling. 10.00 uur Barrier 15a, Bergeijk

NMC De IJzeren Man
zondag 21 juli

Imkermiddag bijenhal NMC: honingslingeren, was gieten, vlechten, wafels bakken en bijenfilms. Thema: solitaire bijen.
zondag 18 augustus

Activiteit IJslandse Paarden (NMC). 13.00 tot 17.00 uur.
zondag 8 september

Busexcursie ’s-Gravelandse Land-goederen. Kosten € 13,50 p.p. Aanmelden via (0031) 0495 664224.
zondag 15 september

- Dauwtrappen met ontbijt in Heijkersbroek en De Krang. Kosten € 8,0 p.p. 7.15 uur Hoge Kei (Weert) of 7.30 uur Kerk in Ell.
- Themamiddag gezonde voeding (NMC). M.m.v. Ut Muuëletentje.

Natuurbeheerkamp in Bokrijk

Van zaterdag 20 tot zaterdag 27 juli aanstaande organiseert Natuurpunt in samenwerking met de Stichting Limburgs Landschap een natuurbeheerkamp in Het Wik in Bokrijk voor jongeren vanaf 15 jaar. De groep logeert in jeugdherberg De Roerdomp, vlakbij het natuurreservaat.

Een kampdag ziet er ongeveer als volgt uit. Iedere ochtend kunnen de liefhebbers mee-gaan met het ringen van vogels. Je wordt weg-wijs gemaakt in het trekgedrag van de vele duizenden zangvogels die vanaf juli naar warmere oorden vertrekken. Je krijgt de kans om kennis te maken met veel vogels die je anders nooit of nauwelijks te zien krijgt. Zeker

een aanrader. Na deze ochtendexcursie is er een ontbijt, waarna de werkdag in het reservaat van start gaat. Tijdens deze werkdag zijn er de nodige momenten ingelast om uit te rusten, vogels te observeren, libellen te determineren, gezellig samen te zijn, enzovoorts. Na het avondeten in de jeugdherberg wordt er nog een kleine activiteit georganiseerd, zoals een dia-avond, wandeling of quiz.

We kunnen nog best wat handen gebruiken om het werk te verlichten! De deelnameprijs is € 60,- (exclusief eigen uitgaven voor een drankje ’s avonds in de jeugdherberg). Voor aanmelden of meer informatie, bel naar Ignace Ledegen, (0032) 014 – 21 72 50.

Natuurtuin ’t Loo in Bergeijk

Natuurtuin ’t Loo neemt de bezoekers mee op ontdekkingsreis door de inheemse planten- en dierenwereld. In de bijenhal leert u alles over de rol van de bijen in de natuur en de waardevolle bestanddelen van bijenproducten. Voor de liefhebbers van inheemse flora is er een wilde plantentuin met meer dan tweehonderd verschillende soorten. In de siertuin ziet u hoe u zelf een ecologische tuin kunt verwezenlijken en in de moes- en fruittuin vindt u ecologisch geteelde groenten en fruit. Verder zijn er onder andere een insectenmuur, een poel en een bezoekerscentrum. De toegang is gratis. Het adres is Terlostraat 4 in Bergeijk en de openingstijden zijn van

zonsopgang tot zonsondergang. Van mei tot september is er elke zondagochtend om 10.00 uur een rondleiding. Meer informatie: (0031) 0497 – 55 53 60.

Leerzame en fraaie natuurtuin. Foto: Marc De Clerck

Colofon

Wulpenvlucht is een gezamenlijke kwartaal-uitgave van Natuurpunt vzw en de Vereniging Natuurmonumenten. Deze nieuwsbrief wordt gratis verspreid onder geïnteresseerden. Voor een abonnement kunt u bellen naar (035) 655 99 11 (Nederland, ledenservice Natuurmonumenten) of naar (011) 80 26 77 (België, NEC De Wulp).

Redactie

Theo van den Berkmortel, Mia Bosquet, Ghis Palmans, Nicoline van Tiggelen

Eindredactie + v.u.

Van Tiggelen Tekst & Communicatie, Oirschot

Opmaak

Ster design BNO, Eindhoven

Drukwerk

Drukkerij van Druenen, Eindhoven

Driemaandelijkse nieuwsbrief over natuurgebieden van Natuurpunt en de Vereniging Natuurmonumenten rondom natuureducatief centrum De Wulp.

Nummer 10

Juli-augustus-september 2002

In dit nummer

Pagina 2

De honingbij levert gezonde natuur-producten

Pagina 3

Een woordje met... Ignace Ledegen

Pagina 4

Agenda

Natuurbeheerkamp in Bokrijk

Natuurtuin ’t Loo in Bergeijk

Fraaie afwisseling in natuurgebied De Krang

Veelzijdig, dat mag u gerust concluderen, als u De Krang bezocht hebt. Door de variatie in hoge en lage delen, en natte en drogere stukken komen er veel verschillende planten en dieren voor, waaronder de echte koekoeksbloem, de breedbladige wespenorchis en de vleeskleurige orchis, de eikenpage, salamanders en nachtegalen. U treft er een fraaie afwisseling van loof- en naaldbos, hakhout, grasland en oude bouwlanden aan.

Kent u het gebied nog niet, start dan bij de kerk in het dorpje Swartbroek, gelegen tussen Weert en Ell (gemeente Hunsel), ten zuid-oosten van Weert. Daar begint een wandelroute met een lengte van 7 km. Deze route, aangegeven met paaltjes met een geelgekleurde kop, geeft een goed beeld van dit fraaie Nederlandse natuurgebied. U komt onder andere bij de Tengelroyse beek die na allerlei hermeanderingswerken weer zijn eigen slingeroute kiest. Op sommige plaatsen is de beek flink verbreed, zodat de oevers wisselend onder water komen te staan. Dit bevordert de grote verscheidenheid aan planten en dieren. Verder treft u er enkele gegraven poelen aan op voormalige landbouwgronden.

Natuurmonumenten houdt dit gebied open door begrazing met paarden of runderen, en door maai-

Inventarisatiewerk in De Krang.

werkzaamheden. Ook de bosranden kregen de afgelopen jaren speciale aandacht. Na de aanleg van de poelen moesten de voormalige landbouwgronden worden afgerasterd. De rasters kwamen op enkele meters vanaf de bosrand, waardoor een fraai overgangsgebied ontstond tussen het bos en het grasland. Dit is belangrijk voor vlinders en andere insecten.

Bijzondere waarnemingen

In 2000 signaleerden de vrijwilligers bij hun inventarisatiewerk al veel ontwikkelingen op plantengebied. Ze ontdekten onder andere de kleverige en de bleekgele ogenstroost en het duizendguldenkruid. Op vogelgebied was de kwartelkoning een bijzondere waarneming. Afgelopen winter werden er zelfs vier foeragerende kraanvogels opgemerkt. Kraanvogels zijn in Midden-Limburg niet eerder waargenomen, behalve in de Peel. Voor

de beheerders een signaal dat het gebied – vanuit de lucht bekeken – ook voor deze vogels aantrekkelijk is geworden.

Het overgrote deel van De Krang (230 ha) is goed toegankelijk voor wandelaars. De uitgestippelde wandelroute zit vol verrassingen. Zo komt u onderweg langs een vogelkijkscherp waar u met enig geluk dodaarzen en wintertalingen kunt zien.

Wilt u dit fraaie gebied liever met een gids bezoeken? Ook dat kan! Op 15 september gaan we dauwtrappen in Heijkersbroek en De Krang. Op de achterpagina leest u hoe u zich kunt aanmelden.

Voor meer informatie over dit gebied: Toon van den Eijnde, boswachter, telefoon (0031) 0495 – 56 14 53.

natuurpunt

Redactieadres

Voor België:

Tussenstraat 10
3910 Neerpelt
Voor Nederland:
Postbus 10308
6000 GH Weert

Wulpenvlucht wordt gedrukt op minder milieubelastend papier.
Afgiftekantoor 3920 Lommel 1 P209049

30.000 vluchten voor één potje honing...

De honingbij levert gezonde natuurproducten

Bijen zijn onmisbaar voor de bestuiving van gewassen in de natuur, in de fruitteelt en in de land- en tuinbouw. Naast stuifmeel leveren ze ook gezonde en nuttige producten zoals honing, bijenwas, koninginnengelei, bijengif voor anti-reumapreparaten en propolis dat in de geneeskunde gebruikt wordt vanwege de bacteriedodende werking.

De honingbij is de meest bekende bij. In tegenstelling tot solitaire bijen leeft deze soort in een volk, variërend van een paar duizend tot wel zestigduizend bijen. Een volk bestaat uit een koningin, tienduizenden vrouwelijke werkbijen of werksters en honderden mannelijke darren. De koningin is de enige in het volk die bevruchte eitjes kan leggen. Het bevruchten gebeurt door darren, die van april tot augustus/september aanwezig zijn. Daarna worden ze door de werksters uit de korf of kast gegooid. De werkbijen verrichten alle voorkomende werkzaamheden, zoals raten bouwen, cellen onderhouden, broed verzorgen, nectar en stuifmeel in cellen bergen en de koningin verzorgen. Een bijenvolk is een strak georganiseerde maatschappij waarin een onvoorstelbare samenwerking plaatsvindt.

Bijenkasten op de heide. Foto: Marc De Clerck

Honingfabriek

Werkbijen verzamelen twee soorten voedsel: nectar en stuifmeel. Nectar is een zoet vocht dat door bloemen wordt afgescheiden en door de bijen opgezogen wordt. De achterste poten van de werkbij verzamelen het stuifmeel. De werksters slaan het stuifmeel en de nectar gescheiden op in de raten van een bijenkorf of -kast. Van de nectar wordt honing gemaakt. Door de vleugels snel op en neer te bewegen produceren de werksters warmte en verdwijnt het overtollige vocht uit de nectar. Na verloop van tijd wordt het een geconcentreerde stroop. Via hun klieren voegen de bijen enzymen toe aan de nectar, onder andere voor de houdbaarheid. De honingcel wordt met een wasdekseltje afgesloten. Nu kan de imker de honing 'oogsten'. Eerst kalmeert hij de bijen met tabaksrook, zodat hij de raten

ongestoord kan weghalen. Daarna verwijdert hij de dekseltjes van de honingcellen met een warm mes of een ontzegelvork. Om de honing uit de raten te slingeren, gebruikt de imker een soort centrifuge. De honing loopt vervolgens door een dubbele zeef en komt in een vat. De honing kan nu in potten gegoten worden. Klaar voor consumptie!

Imkeren

Het houden van bijen is een boeiende bezigheid die de imker in nauw contact brengt met de natuur. Het is een vak waarvoor niet alleen kennis, maar ook veel ervaring nodig is. De bijenhouderij is al eeuwenoud, maar met de groei van de welvaart is de belangstelling flink afgenomen. Gelukkig verschijnt er her en der weer fraai bloeiende bermbeplanting, wat voor bijen en andere insecten – en dus ook voor imkers – zo belangrijk is.

Meer weten? Het NMC De IJzeren Man in Weert heeft tot 1 september een tentoonstelling over honingbijen, en in de Natuurtuin 't Loo in Bergeijk is een aparte bijenhal te vinden. Ook op internet zijn diverse fraaie websites te bezoeken: www.bijenhouders-zlto.nl www.anibijen.nl www.ping.be/honingbijen

Een imker aan het werk. Foto: Marc De Clerck

Een woordje met... Ignace Ledegen

Hij heeft een onderwijsersopleiding, was een tijdje schoolhoofd, deed ervaring op bij de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, en was drie jaar lang, tot begin dit jaar beheerder bij NEC De Wulp. Hij speelde een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de Wulp, bij de grensoverschrijdende

samenwerking en bij het opzetten van educatieve projecten. Wij spraken met oud-redactielid Ignace Ledegen van deze nieuwsbrief, die een verre wulpenvlucht maakte naar het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide. In zijn huidige baan begeleidt hij beheer-, monitoring- en educatieprojecten.

“Een nieuwe uitdaging”

Ignace Ledegen... een wulpenvlucht gemaakt naar de Kalmthoutse Heide....

Foto: Theo van den Berkmortel

Het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide is een grensoverschrijdend gebied van 3750 ha, gelegen in de Vlaamse gemeentes Kalmthout en Essen, en de Nederlandse gemeente Woensdrecht. Met zijn talrijke vennen, heidegebieden, landduinen en uitgestrekte bossen heeft dit grenspark een belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Ongeveer de helft van de grond is privé-eigendom. In Vlaanderen beheert de afdeling Natuur ruim 1000 hectare van het natuurreservaat De Kalmthoutse Heide, waarin zich ook het Natuureducatief Centrum De Vroente bevindt. In Nederland beheert Staatsbosbeheer Kortenhoeff en de Staartsche Duinen; Natuurmonumenten beheert een deel van het landgoed Groote Meer.

Wat is jouw taak hier?

“Het coördineren van allerlei projecten op het gebied van educatie, monitoring en beheer. De belangrijkste educatieprojecten zijn het opleiden van gidsen en het opzetten van projecten langs Nederlandse zijde. Daarnaast zoeken we met monitoring naar het goede

model om de natuur kwalitatief meetbaar te maken. En ten slotte moeten we het beheer van de verschillende terreinen natuurlijk goed op elkaar afstemmen. Dit is een complexe zaak omdat de talrijke (ongeveer 150) privé-eigenaren zeer verschillende belangen hebben (natuur, houtproductie, jachtgenootens, recreatie...). Zoals je ziet, is er nog veel werk aan de winkel!”

Kom je nog wel in het veld?

“Een groot deel van mijn taak bestaat in het overleggen en plannen maken, zodat de uitvoering gedelegeerd kan worden. Toch is dit geen kantoorbaan. Want eerst moet ik te velde vaststellen wat de noden en behoeften zijn. Hiervoor heb ik een terreinfiets ter beschikking en dat vind ik fantastisch. Als kind al trok ik erop uit om te gaan vissen en onderwijl keek ik urenlang naar de biddende torenvalk of zat ik stil naar de zonnende hagedis op een warme steen te turen en ondertussen vergat ik mijn vislijn. In de sloot kikkerdril en kikkers opsporen en op zoek gaan naar meikevers in de heg, dat vond ik prachtig!”

Ignace Ledegen in gesprek met Mia Bosquet en Massimiliano Ciccirelli, een student uit Italië. Foto: Theo van den Berkmortel

Nog steeds wordt hij erg enthousiast als het gaat over natuurstudie (welke vlinder hoort bij welke plant...). Ignace staat bij natuurvrienden ook bekend om zijn grote kennis van vogels en vogelgeluiden.

Wat is het verschil met je vroegere werk in De Wulp?

“Daar was ik de duivel-doet-al: van koffie zetten, afspraken regelen met scholen en verenigingen, tot begeleiden van alternatief gestraften en uitvoeren van beheerswerken. In mijn nieuwe job kan ik (mee)bepalen wat er moet gedaan worden en volg ik de uitvoering ter plaatse op. De ervaring die ik heb opgedaan in De Wulp en in het grensoverschrijdende natuurgebied Hageven-Plateaux komt mij nu goed van pas bij deze nieuwe uitdaging.” De redactie van Wulpenvlucht wenst Ignace heel veel succes toe in zijn nieuwe baan.

Ignace wil graag Harry Suilen, beheerder Midden-Limburg, Grensmaas en Sint-Pietersberg (Natuurmonumenten) aanwijzen voor het volgende interview.